

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg

Svar på Europaudvalgets spørgsmål nr. 1 ad KOM (2021) 0662 (Alm. del) af 17. november 2021 stillet efter ønske fra Kim Valentin (V)

Spørgsmål

I forbindelse med den aktuelle evaluering af EU's finanspolitiske rammer, vil ministeren så uddybe, hvorfor den økonomiske situation under krisen ifølge Kommissionen har vist udfordringer ved finanspolitiske indikatorer, der er ikke observerbare?

Svar

Debatten om finanspolitiske indikatorer, der ikke er observerbare, har stået på i mange år. Debatten fokuserer typisk på måling af økonomiens potentielle produktion. Potentiell produktion betegner det produktionsniveau, hvor økonomien opererer på "normal kapacitet", dvs. det produktionsniveau økonomien kan præstere, uden at der på længere sigt opstår inflationspres. Den potentielle produktion benyttes til at beregne outputgabet, som er forskellen mellem faktisk BNP og den potentielle produktion. Således er outputgabet et mål for konjunktursituationen og presset på økonomien. Outputgabet er vigtig at kende for bedst muligt at kunne planlægge en økonomisk politik, der understøtter en jævn økonomisk udvikling uden perioder med overophedning og efterfølgende abrupte tilbageslag.

Den potentielle produktion og outputgabet indgår forskellige steder i EU's finanspolitiske regler. Outputgabet indgår bl.a. i beregningen af den strukturelle saldo, hvor outputgabet bruges til at rense den faktiske saldo for konjunkturernes påvirkning. Outputgabet er også med til at fastlægge kravene til de finanspolitiske tilpasninger under reglerne om tilpasning hen imod de mellemfristede mål for den strukturelle saldo, som hvert EU-land fastsætter nationalt inden for rammerne af EU-reglerne. I tilfælde af en lavkonjunktur, dvs. en situation hvor outputgabet er negativt, og den faktiske saldo generelt er lavere end den strukturelle, tillader de finanspolitiske regler større strukturelle underskud, og dermed et større manøvrerum for finanspolitikken. Modsat når konjunktursituationen er god, vil de finanspolitiske regler tilsige strukturelle budgetforbedringer hen imod de mellemfristede mål.

Den potentielle produktion og outputgabet spiller også en rolle ift. at vurdere, om et land befinder sig i et alvorligt økonomisk tilbageslag ifm. helhedsvurderinger af et brud på grænsen for faktiske underskud på 3 pct. af BNP. Outputgabet indgår

desuden i fastsættelsen af grænsen for nettoudgiftsvæksten under EU-reglernes udgiftsregel.

Den potentielle produktion, som anvendes til beregning af outputgabet, er ikke observerbar. Det er således en beregnet størrelse, der estimeres ud fra modeller og antagelser om underliggende faktorer og sammenhænge. Forskellige institutioner benytter forskellige metoder, der kan give anledning til, at de opnår forskellige skøn for den potentielle produktion. Historiske skøn for den potentielle produktion kan med nogle metoder også blive revideret forholdsvis meget alene pga. nye data om den aktuelle udvikling. Usikkerheden omkring den potentielle produktion er særligt stor ved store skift i økonomien, såsom omkring økonomiske kriser. Det skyldes blandt andet, at datagrundlaget i realtid er usikkert. Derudover kan store ændringer i eksempelvis ledigheden, beskæftigelsen og arbejdsstyrken være svære at dekomponere i realtid i konjunkturbetingede og strukturelle bevægelser. Det skyldes, at konjunkturbetingede signaler, såsom lønvækst, inflation, kapacitetsudnyttelse mm., kan være svære at fortolke ved store skift i økonomien.

I EU's finanspolitiske regler gælder en fælles metode til opgørelse af den strukturelle saldo, som løbende videreudvikles. Metoden skal sikre ligebehandling på tværs af lande. Kommissionen har desuden introduceret et såkaldt plausibilitetsværktøj, som er en ramme for løbende at identificere og håndtere tilfælde, hvor der er en stærk formodning om, at et konkret skøn for et lands potentielle produktion med den fælles metode afviger betydeligt fra alternative mål for konjunktursituationen. Hvis man baserer sig på et skøn for outputgabet, der afviger meget fra den faktiske konjunktursituation, vil der være risiko for, at finanspolitikken ikke afstemmes med konjunktursituationen. Det bemærkes, at Kommissionens implementering af Stabilitets- og Vækstpagten har været tilpasset under COVID-19-krisen, således at landene under krisen generelt ikke er blevet pålagt de normale krav, herunder krav, der er påvirket af den potentielle vækst/outputgab.

I Danmark beregner Finansministeriet den potentielle produktion baseret på en national metode, der er optimeret til danske forhold og særegenheder, *jf. Finansministeriets beregning af gab og strukturelle niveauer*. Det gælder fx hensynstagen til strukturreformer på arbejdsmarkedet, som øger eller reducerer den strukturelle beskæftigelse. Fx øger tilbagetrækningsreformen strukturbeskæftigelsen og bidrager dermed til et højere potentielt produktionsniveau. Finansministeriets skøn for outputgabet (forskellen mellem faktisk og potentiel produktion) i Danmark har historisk vist sig betydeligt mere robust over tid end andre institutioners (herunder EU's), således at de revideres mindre over tid, *jf. også Finansministeriets beregning af gab og strukturelle niveauer*.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister